

Govor člana Stalne delegacije Parlamentarne skupštine BiH u Parlamentarnoj skupštini Vijeća Evrope Slavka Matića na redovnom zasjedanju PS Vijeća Evrope povodom izvještaja Monitoring komiteta "Hitna potreba za reformom ustava u Bosni i Hercegovini"

Strazbur, 26. januar 2010.

"Gospodine predsjedatelju, uvažene kolegice i kolege,

Gotovo sve parlamentarne stranke u BiH podržavaju otklanjanje diskriminatornih odredbi u vezi mogućnosti kandidiranja i izbora predstavnika manjina i ostalih koji nisu predstavnici nijednog od konstitutivnih naroda.

Takva rješenja bila su sadržana i u paketu širih ustavnih promjena koji nije usvojen 2006. godine u Parlamentarnoj skupštini Bosne i Hercegovine radi dva nedostajuća glasa. Isto to je predviđao i tzv. „prudski dogovor“. Bez obzira na izraženu političku volju po pitanju provedbe odluke Evropskog suda za ljudska prava u slučaju Sejdić-Finci očito je da još uvijek postoje nepremostive razlike i u pristupu i u načinu rješavanja ovog problema.

Dok jedni zagovaraju promjene Ustava koje će obuhvatiti samo implementaciju Odluke Suda, drugi se zalažu za širu i suštinsku reformu Ustava uključujući i administrativno-pravni ustroj zemlje, a što se vidi i iz 16. paragrafa Izvješća Monitoring komiteta.

Dejtonsko ustavno uređenje je Bosnu i Hercegovinu učinilo nefunkcionalnom i dugoročno neodrživom. Također, tim uređenjem je napravljena država sa preglomaznim i preskupim administrativnim aparatom. Ono je umnogome i kočnica za dalje veoma značajne reforme u oblastima javne uprave, sigurnosti, mirovinskog i zdravstvenog sustava itd.

Želim posebno naglasiti da su dejtonska ustavna rješenja i nepravična u pogledu različitog pozicioniranja konstitutivnih naroda, mogućnosti ostvarivanja kolektivnih nacionalnih prava, izbora svojih predstavnika i utjecaja na donošenje odluka na državnoj i entitetskoj razini.

Hrvatski narod u BiH je po sadašnjem ustavnom uređenju u puno lošijoj poziciji u odnosu na druga dva konstitutivna naroda. Samo se Hrvatima može dogoditi da im člana državnog Predsjedništva iz reda hrvatskog naroda izaberu birači iz nekog drugog konstitutivnog naroda. Najznačajnije odluke mogu se donositi preglasavanjem, ponekad čak bez ijednog glasa od izabраних predstavnika hrvatskog naroda.

Stoga su suštinske i cjelovite promjene Ustava, uključujući i implementaciju odluke Suda u slučaju Sejdić - Finci, nužnost i neminovnost. Reforma Ustava trebala bi se temeljiti na načelima jednakopravnosti konstitutivnih naroda u ostvarivanju kolektivnih nacionalnih prava, pune zaštite manjinskih i pojedinačnih građanskih prava.

Ovakva reforma Ustava je uistinu veliki izazov za BiH i bilo bi dobro da i Parlamentarna skupština Vijeća Evrope pozove novoizabrane predstavnike vlasti da se širim promjenama Ustava pristupi odmah nakon izbora 3.10. ove godine." (kraj)